

Netwerk bulletin 2

LEADER methode toegankelijk maken

Werken volgens de Leadermethodiek in plattelandsontwikkeling betekent meestal een stevige omslag in denken en werken. De gebiedsgerichte aanpak, het werken met Plaatselijke Groepen of Lokale Aktie Groepen, het versterken van het zelfdragend vermogen van gebieden, de interactieve en sterk bottom-up gerichte aanpak, wijkt sterk af van concepten die we tot nu toe kenden. Overheden en gebieden heb groot belang bij een nieuwe aanpak. Overduidelijk is dat in een sterk geëmancipeerde samenleving eenzijdig door de overheid gedropte plannen niet van de grond komen. *Hoe kan de nieuwe manier van werken goed en zo snel mogelijk ingevoerd worden?*

Het LEADER netwerk wil een inspirerende bijdrage leveren en organiseert een aantal activiteiten:

1. in kaart brengen van kennisdragers, ervaringen en vragen.
2. regionale workshops oktober/november 2002.
3. landelijke conferenties over de LEADER methodiek (eind 2002).
4. publicaties.

Kernvragen zijn o.m.:

- wat is de LEADER werkwijze in de verschillende gebieden?
- hoe kan het structureel netwerken worden bevorderd?
- hoe kan de ervaring van LEADER II optimaal benut worden?

Meer informatie: Peter van Zutphen
leadernetwerk@etcnl.nl

Waar het werkelijk om gaat in de plattelandsvernieuwing

een trendbreuk vraagt om nieuwe paradigma's – Bert Reumkens

Bert Reumkes was tot juli 2002 beleidsmedewerker Gebiedenbeleid bij LNV zuid in Zeeland werkend aan thema's zoals WCL, innovatie en kennistransfer.

"De traditionele functies van het platteland zijn min of meer in de versukkeling geraakt. *Vitalisering* is een sleutelbegrip, dat sinds enkele jaren de discussie beheerst. Een maatschappelijke trendbreuk manifesteert zich in het verstedelijkt denken over de groene ruimte. De bruikbaarheid van het platteland voor 16 miljoen Nederlanders is richtinggevend in de beleidsontwikkeling. De productie-functie maakt daarbij plaats voor de gebruiksfunctie. Inmiddels heeft het containerbegrip plattelandsvernieuwing plaatsgemaakt voor de term plattelandsontwikkeling.

Worden hiermee de scherpe kanten van de trendbreuk gemaskeerd of wordt verondersteld, dat het gedachtegoed over vitalisering breed is opgepakt?"

Reumkens zegt in dit artikel o.a.:

- Werkelijke innovatie speelt zich nog steeds teveel af in een vijandige omgeving.
- Maakbaarheid van bovenaf moet worden vervangen door inspirerend procesmanagement van onderop.
- Een hardnekkig probleem bij het gestalte geven aan nieuwe ideeën is de aanbodgerichtheid van de initiatiefnemers.

[Volledige tekst www.leaderplus.nl](http://www.leaderplus.nl)

Leader is LEF

Geert Gielen,
voorzitter nationaal netwerk Leader* en projectleider Landelijk gebied in de de provincie Flevoland.

*Reageren op de vragen van de vorige kolumnist Nico Beun is voor mij natuurlijk lastig omdat ik niet de nestor ben van Leader zoals Klaas Bijleveld dat was. Nico vroeg o.a. aan Klaas: **Waarom was het zo moeilijk nationale aandacht voor het Leader-gedachtegoed te krijgen? En: Hoe hou je de achterliggende filosofie van LEADER helder voor het voetlicht?***

Omdat heel Nederland nu kan profiteren van het Leader*programma zal het gedachtegoed makkelijker uitstraling vinden op nationaal niveau. Uit het verleden blijkt dat gebiedsgerichte programma's (w.o. Leader-II) niet direct de nationale aandacht haalden omdat ze zeer regionaal speelden. Het nationale beleid (was en) is nog niet toegesneden op een specifiek gebiedsgerichte programmatische aanpak. Het is overigens niet zo dat alle Leader+ gebieden een eenduidige filosofie moeten ontwikkelen naar voorbeeld van een meer ervaren gebied. Nee, het is juist andersom: Leer van de ervaringen en pak eruit wat binnen jouw eigen gebied haalbaar en wenselijk is. Het mag niet zo zijn dat we na 2006 de Leader-filosofie hebben ontwikkeld voor elk gebied toepasbaar. Een dergelijk proces zou de gebiedseigen kenmerken, waaronder de wil van de bevolking welke een erg belangrijke factor is, veel tekort doen.

Om dit te bereiken zullen we een krachtige inspanning moeten leveren. Vanuit het veld zullen oplossingen moeten worden aangedragen die niet direct door de ambtenarij moeten worden weggeblazen maar juist moeten worden opgepakt. Daarvoor is LEF nodig. De tijd is rijp om dergelijke vernieuwende aanpakken tot volle wasdom te laten komen. Leader+ is juist zo'n programma die met de nodige financiële middelen daarvoor een ingang biedt. Het is daarbij belangrijk dat de mensen die op de strategische posities zitten (o.a. de gebiedscoördinatoren) richting hun bestuur en richting de maatschappij voldoende LEF tonen. Laat zien wat er allemaal mogelijk is en probeer de bewoners (organisaties) enthousiast te maken om met hun gebied bezig te zijn. Alle bureaucratische rompslomp is lastig maar de ervaring leert dat de processen en de wil om er iets van te maken in een gebied sterker zijn. Handel daar naar.

Het Leader* programma is er niet voor de tussenpersonen en de overheden maar voor de bewoners van de gebieden. Dat zullen de coördinatoren in hun gebied dan ook moeten communiceren. Als dat allemaal lukt realiseren we een leuk resultaat waar Leader* trots op mag zijn.

*Ik zou graag aan Anita Meijer (gebiedscoördinator Noord Holland) willen vragen: **Is er voldoende LEF beschikbaar is bij de gebiedscoördinatoren, maar ook bij de bewoners van een gebied?***

KOLLUM

Innovatieplatform Meierij in Brabant

Het Innovatieplatform is niet alleen Plaatselijke Groep LEADER, het zijn 'wevers' van een nieuw regionaal web van plattelandsvernieuwing. Het voert ook het secretariaat Interreg, en heeft bovendien de rol van Regionaal Innovatie Netwerk (RIN) op zich genomen met financiering van LNV. In het platform zitten vele organisaties om tafel, die werken via zeven zogenoemde Meierijcommissies.

Helmer Wieringa is ingehuurd als innovatie-consulent "om, onder meer, mensen te begeleiden en soms de zaak wat op te stoken. Hij is ook tijdelijk secretaris van het Innovatie Platform Duurzame Meierij." Uit mijn interview met Helmer kwamen drie frisse ideeën aan de orde:

1. Een simpel maar grondig model voor duurzaamheid.
2. Een sterke eigen lokale rol van de Plaatselijke Groep LEADER
3. Het durven toelaten dat mensen weer verantwoordelijkheid voor hun gebied nemen.

Volledig interview: www.leaderplus.nl

Henk Kieft

LEADER⁺netwerk Nederland Nationaal Netwerk Plattelandsontwikkeling Netwerkbuletin 2

Het L⁺Netwerkbuletin informeert over activiteiten van het netwerk en wil reflectie over plattelandsontwikkeling bevorderen.

Op deze printversie staan artikelen kort vermeld; de volledige tekst vindt u op de website. Het netwerkbuletin verschijnt gemiddeld eens per 6 weken en wordt gemaakt door het netwerkteam.

Leader⁺netwerkteam. Postbus 64, 3830 AB Leusden.

T: 033 43 26 090.

E: leadernetwerk@etcnl.nl

W: www.leaderplus.nl

Countryside Exchange

Een doel- en actiegerichte internationale uitwisseling in uw (LEADER) gebied?

Binnen LEADER bestaan diverse vormen van uitwisseling tussen gebieden. Vaak is het idee dat met name bezoekers kunnen leren en dat de ontvangers zich daarvoor inspannen. Een Countryside Exchange is iets anders. Het is een uitwisselingsmethode die expliciet uitgaat van een probleem geformuleerd door het ontvangende gebied; de bezoekers geven 'advies'. De methode biedt aan de bezoekende ervarings-deskundigen een boeiende leerervaring en brengt de sociale dynamiek op gang met betrokkenen ter plaatse. Als (LEADER) organisatie kunt u ontvangende organisatie worden van een Countryside Exchange Team.

Als organisatie met wortels in de lokale gemeenschap kunt u een voordracht doen om een Exchange team te ontvangen (voorjaar 2003). Het is belangrijk dat de probleemstelling gedragen wordt door een doorsnede van de lokale bevolking. Meer informatie en het voordracht formulier is op te vragen bij het LEADER Netwerk bureau. Sluiting 20 oktober 2002. Zie www.leaderplus.nl en www.glynwood.org

Leader werkwijze moet nog sterker tussen de oren

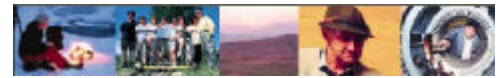

In Fryslân is de provincie dekkende gebiedsgerichte aanpak sinds augustus 2001 volledig operationeel onder de naam *Plattelâns-projekten*. Age Kramer is gebiedscoördinator voor het gebied Zuid West

Fryslân. De totale regio van Plattelâns-projekten omvat zes gemeenten. Het Leadergebied Zuidwest Fryslân is klein en betreft twee gemeenten binnen Plattelâns-projekten. Als centraal thema is gekozen voor 'Valorisatie van plaatselijke producten'. Op grond van dit thema zal veel aandacht worden besteed aan het Midden- en Kleinbedrijf, waartoe ook de agrarische en toeristische bedrijven gerekend worden.

Kramer: "De gebiedsgerichte aanpak komt goed van de grond. We hebben het eerste jaar (medio 2001 - medio 2002) naast het ontwikkelen en uitvoeren van projecten veel energie gestoken in de organisatie, het opzetten van de stuurgroep (LAG) en het leggen van contacten. In dit gebied was

Leader, van Initiatief naar Methode

Guide to teaching the LEADER approach

Sinds het begin van Leader I (1991), is er heel wat gebeurd op het gebied van plattelandsontwikkeling in Europa. Niet alleen door het implementeren van projecten, maar vooral op het gebied van methodiekontwikkeling. 'Hoe zetten we iets in gang?' en 'hoe doen anderen het?' is vaak bediscussieerd tijdens seminars en in persoonlijke contacten. Het Europese Leader Observatory heeft in 2000 verschillende seminars gehouden over 'Sharing the lessons of the Leader initiative'. De leerpunten van deze seminars zijn gebundeld uitgebracht op een CD rom. Op de CD staan:

- * een powerpoint presentatie met een uitleg van het Leader initiatief en de specifieke Leader methode volgens de 7 karakteristieken en achtergrond dossiers van iedere Leader karakteristiek.
- * de belangrijkste thematische dossiers die tijdens Leader zijn verschenen.

Een schat aan informatie over LEADER dus. De CD kan gratis worden opgevraagd bij het Leadernetwerkbureau. De informatie is ook nog steeds te vinden op de website http://www.rural-europe.aeidl.be/dossier_p/en/index.html. De CD is in 6 talen uitgebracht maar helaas niet in het Nederlands. De powerpoint presentatie over de Leader methode is wel in het Nederlands vertaald en via www.leaderplus.nl te downloaden.

vanuit WCL (programma voor waardevolle cultuurlandschappen) al enige bekendheid met gebiedsgerichte projecten. De bottom-up aanpak en ook de onderlinge afstemming en het bevorderen van samenhang tussen de verschillende onderwerpen is behoorlijk nieuw. De Leaderwerkwijze moet nog sterker tussen de oren. De leden van de LAG moeten draagvlak ontwikkelen en moeten ook zelf met ideeën komen. Deze aspecten zullen nog verder ontwikkeld moeten worden."

Het artikel beschrijft verder de rol van studiereizen, welke projecten op stapel staan en reeds zijn afgerond, en wat de succesformule van de Leader aanpak is: collectiviteit. Volledig interview: www.leaderplus.nl

Peter van Zutphen

Kramer: "WCL was met name gebiedsgericht en agrarisch; Leader is breder, integraler en meer bottom-up en daarmee behoorlijk nieuw".

